

**Gemeente
Haarlem**

Voortgangsrapportage en bijstelling Uitvoeringsprogramma Opvang, wonen en herstel

2 juni 2020

Afdeling maatschappelijke ondersteuning

1. Inleiding

In het najaar van 2016 is het Beleidskader Opvang, wonen en herstel 2017-2020 door de raad vastgesteld. Het beoogde resultaat van dit beleidskader is een integrale inrichting van de regionale taken Beschermd Wonen, Maatschappelijk Opvang en Vrouwenopvang binnen het sociaal domein. Hierin is beschreven hoe we alle cliënten zo volwaardig mogelijk kunnen laten wonen met herstelondersteuning, gericht op inclusie, burgerschap, participatie, zelfredzaamheid en informele steun in de lokale omgeving. Dit is uitgewerkt in drie ambities:

- Een preventie-offensief: We versterken de aanpak gericht op het voorkomen of beperken van problemen.
-
- Iedereen een hersteltraject op maat: We bieden mensen passende ondersteuning en zorg op het juiste moment. Er is meer aandacht voor zelfregie, herstel, informele zorg, het sociale netwerk en maatschappelijke acceptatie en tolerantie.
- Zelfstandig thuis wonen versterkt: We bieden mensen een passend thuis.

In het Uitvoeringsprogramma Opvang, wonen en herstel (maart 2017) zijn de ambities uitgewerkt in 10 concrete actielijnen. Deze actielijnen hebben betrekking op beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Voor de vrouwenopvang zijn de ambities vastgesteld in 2015 in het beleidskader "Een Veilig thuis 2015 - 2020" en maken geen onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma. De 10 projecten waren:

Ambitie I: Preventie-offensief

1: Signaleringskracht versterken	Het zoveel als mogelijk voorkomen van de verergering of opstapeling van problemen en daarmee sociale en/of maatschappelijke uitval door signaleringskracht van cliënten, hun netwerken en professionals te versterken
2: Acceptatie en inclusie	Het bevorderen van acceptatie en daarmee inclusie van kwetsbare inwoners in de wijk
3: Op weg naar volwassenheid (van 18- naar 18+)	Regionale en Haarlemse visie op de 'weg naar volwassenheid' voor jongeren, met daarin aanbevelingen en oplossingen om de continuïteit in zorg en ondersteuning te verbeteren

Ambitie II: Alle cliënten een hersteltraject op maat

4: Duidelijke toegang	Kwetsbare inwoners vinden makkelijk de weg naar zorg en ondersteuning
5: Hersteltrajecten met regie	Voor elke cliënt een hersteltraject op maat
6: Voorrang voor drie leefgebieden	Op de drie leefgebieden sociale relaties, dagbesteding & werk en geld worden cliënten extra versterkt

Ambitie III: Zelfstandig thuis wonen versterkt

7: Omklappen zorgwoningen	In 4 jaar tijd 200 beschermd wonen-woningen omklappen
8: Afbouw/ombouw intramurale voorzieningen	In 10 jaar tijd worden zo'n 200 woningen binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang afgebouwd dan wel omgebouwd
9: Meer zelfstandige woningen, al dan niet geclusterd	De komende 4 jaar komen er meer goedkope zelfstandige woningen beschikbaar voor de doelgroep beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.

Hierbij ligt de voortgangsrapportage van het Uitvoeringsprogramma Opvang, wonen en herstel voor u. Er wordt stil gestaan bij de stand van zaken en de voortgang bij het halen van de ambities. Tevens kijken we vooruit en doen we aanpassingen aan het uitvoeringsprogramma.

2. Ambitie 1 Preventie-offensief

Preventie is het voorkomen van verergering of opstapeling van problemen, het voorkomen van sociale of maatschappelijke uitval. We willen betrokken buurten waarin kwetsbare inwoners prettig kunnen wonen, zich welkom voelen en mee kunnen doen. Daarnaast zien deze buurten (bewoners én professionals die daar werken) op tijd wanneer het niet goed gaat met iemand en er meer of andere ondersteuning nodig is.

We willen de signaleringskracht van de cliënten, de professionals en van het sociale netwerk bevorderen, om er voor te zorgen dat er tijdig herstelondersteuning ingezet kan worden en ook om te voorkomen dat mensen hun huis kwijt raken. Ook wensen we dat cliënten na een (intensief) traject in de Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen of Vrouwenopvang nooit in een keer losgelaten worden, maar dat er gerichte nazorg plaatsvindt: terugvalpreventie.

Extra inzet op een soepele overgang van de ondersteuningsstructuur voor jongeren die achttien jaar worden maakt ook onderdeel uit van het preventie-offensief.

Ambitie 1 bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- Signaleringskracht versterken
- Acceptatie en inclusie
- Op weg naar volwassenheid

In de volgende paragrafen schetsen we de stand van zaken van actielijnen 1 en 2. De derde actielijn is in zomer 2017 opgenomen in het brede programma sociaal domein en wordt in samenhang met domeinen jeugd, werk en inkomen, schulddienstverlening, zorg en welzijn opgepakt. Deze actielijn komt dan ook niet apart terug in het uitvoeringsprogramma Opvang, wonen en herstel.

2.1 Signaleringskracht versterken

Het doel van deze actielijn is het zoveel mogelijk voorkomen van de verergering of opstapeling van problemen en daarmee sociale en/of maatschappelijke uitval door de signaleringskracht van cliënten, hun netwerk en professionals te versterken.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Lokaal: Veranderde zorgbehoeften op tijd in beeld		
Pilot wijkgerichte ggz	In 2017 en 2018 is in 6 van de 8 sociaal wijkteams in Haarlem	Afgerond

	en Zandvoort door de inzet van medewerkers van RIBW K/AM en Leger des Heils expertise op het gebied van psychische of psychiatrische kwetsbaarheid toegevoegd aan het team. Er is in Haarlem Centrum en Rozenprieel een netwerk opgebouwd rondom wijkgerichte GGZ welke circa 1 x per 6 weken bij elkaar komt voor kennisuitwisseling en netwerkonderhoud. In andere wijken wordt op andere manieren invulling gegeven aan netwerkonderhoud en kennisdeling met GGZ partners. Dit wordt verder doorontwikkeld in 2020. In 2019 en 2020 zal de samenwerking met het FACT team van GGZinGeest worden versterkt. Er heeft in 2019 een eerste inventarisatie plaatsgevonden en voorlichtingsdag. Verdere intensivering van de samenwerking wordt in 2020 voortgezet.	2020 en 2021 2020
Lokaal en regionaal: Instellen vroegsignaleringsoverleg (VSO)	In het vroegsignaleringsoverleg (VSO) leiden via een integraal overleg politie, verslavingszorg, ggz en GGD mensen die zorg nodig hebben naar zorg toe. Na een succesvolle pilot is het VSO met ingang van 2018 is dit structureel ingevoerd.	Afgerond
Lokaal: Pilot Bemoeizorg	In de Pilot Bemoeizorg werken GGD, GGZinGeest, Brijder en Fivoor samen om de zorg- en dienstverlening aan kwetsbare zorgmijders te versterken. In 2020 wordt onderzocht met de samenwerkingspartners hoe de uitkomsten van de pilot geïntegreerd kunnen worden in de huidige werkwijze.	2020
Regionaal: Versterken signaleringskracht van cliënten en hun sociale netwerk	Onderdeel van programma van eisen inkoop arrangementenmodel.	Afgerond en onderdeel van monitoring en sturing
Lokaal: Signalen komen aan bij juiste partij		
Stroomlijnen meldpunten en publieksvoorlichting	In 2019 is er ingezet op het stroomlijnen van de verschillende meldpunten waaronder de BCT en het meldpunt Bezorgd. De inventarisatie van verschillende meldpunten heeft geleid tot een flyer met informatie voor burgers en professionals. De flyer is breed verspreid in 2019.	Afgerond
Aanvullende acties		
Lokaal: Onderzoek naar gebruik en effectiviteit van meldpunt Bezorgd	Evaluatie van meldpunt Bezorgd heeft plaats gevonden. Op basis van de uitkomst van deze evaluatie en de nieuwe wet WvGGZ is het meldpunt Bezorgd bij het Meldpunt Zorg & Overlast van de GGD gevoegd.	Afgerond
Lokaal: Verbinding zorg en veiligheid in de spoedzorgketen	Vanuit het samenwerkingsverband Spoedzorgketen GGZ is de afgelopen jaren al actief ingezet op het verbeteren van de samenwerking tussen de verschillende partijen binnen de spoedzorgketen GGZ, zoals crisisdienst (GGZ), meldpunt Zorg en Overlast (GGD), politie en gemeenten. Tussen de betrokken partijen is gewerkt aan o.a. het creëren van korte lijnen, verbeterde onderlinge communicatie en samen leren door middel van leertafels. Vanwege deze positieve ervaringen wordt de geïntensiverde samenwerking binnen de spoedzorgketen GGZ voortgezet in 2020.	Doorlopend
Lokaal:	Pilot crisiskaart is uitgevoerd en afgerond in 2019.	Evaluatierapport

Crisiskaart/Hulpkaart		en voorstel vervolg begin 2020
Lokaal: Convenant voorkomen huisuitzetting	Het Convenant Preventie Huisuitzettingen is geactualiseerd in 2019. In het convenant zijn tussen de woningbouwcorporaties, gemeente en Sociaal Wijkteam afspraken gemaakt over het vroegtijdig melden van huurachterstanden. Niet alleen kwetsbare huurder maar alle huurders met een huurachterstand maken nu onderdeel uit van deze aanpak. In het voorjaar van 2020 start de pilot Vroegsignalering Schulden. Deze pilot is aanvullend op de afspraken in het Convenant Preventie Huisuitzettingen. In deze pilot worden aangeleverde achterstanden vroegtijdig opgepakt, zoals de zorgverzekering, water, energie en/of gemeentelijke belastingen. Op deze manier kunnen we voorkomen dat deze achterstanden tot problematische schulden leiden.	Afgerond en doorlopend 2020 en 2021
Regionaal: Uitbreiden beschikbaarheid van Vangnet en Advies van de GGD buiten kantoortijden	Met ingang van 2020 is een pilot gestart om de beschikbaarheid van het Meldpunt Zorg & Overlast van de GGD uit te breiden naar het weekend en op donderdag t/m zondag in de avonden.	2020

2.2 Acceptatie en inclusie

Deze actielijn heeft tot doel de acceptatie en daarmee de inclusie van sociaal kwetsbare burgers in de wijk te versterken. Er is op dit gebied het nodige gedaan, maar het blijkt ook een weerbarstig onderwerp te zijn. We blijven zoeken naar geschikte methoden en middelen om dit doel te bereiken. Dit zal voornamelijk in de herijking van de sociale basis vorm worden gegeven.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Lokaal en regionaal: Reële beeldvorming over de doelgroep		
Plan van aanpak voorlichtingscampagnes	Burgerinitiatief i.s.m. Herstelacademie en Living Museum om een Mad Pride voor te bereiden: een festival met als doel mensen kennis te bieden over psychiatrische kwetsbaarheid.	Tijdelijk uitgesteld
Leertafels in de Wijk	In 2018 en 2019 is een aantal leertafels georganiseerd binnen de spoedzorgketen GGZ om met en van elkaar te leren over onder andere werkwijze en samenwerking. In 2020 wordt verdere invulling gegeven aan het plan om deze leertafels ook uit te breiden naar de wijk.	2020 en 2021
Lokaal: ontmoeting van kwetsbare cliënten met wijkbewoners		
Uitbouw/uitrol ontmoetingsinitiatieven	Er is een inventarisatie gemaakt van alle initiatieven in Haarlem en Zandvoort die invulling geven aan acceptatie en inclusie. Er is behoefte aan een bredere insteek waarbij ook andere	Doorlopend

	doelgroepen zoals ouderen worden betrokken.	
Aanvullende acties		
Lokaal: Pilot Ervaring telt	In Haarlem Centrum en Rozenprieel is in een pilot door het Sociaal Wijkteam, Haarlem Effect en de Herstelacademie gewerkt aan de ontwikkeling en uitvoering van training aan hulpverleners door ervaringsdeskundigen. Daarnaast is de inzet van ervaringsdeskundigheid in de wijk onderzocht. Voor 2020 is het doel om de poule van ervaringsdeskundigen in de wijk te vergroten en ervaring op te doen met de inzet van ervaringsdeskundigheid in de wijk.	2020
Regionaal: Ervaringsdeskundigheid/ cliënt vertegenwoordiging	Ten behoeve van het opstellen van het programma van eisen voor de inkoop BW en MO is in 2017/2018 een Focusgroep ingesteld met cliënten en ervaringsdeskundigen en hebben input geleverd.	Afgerond
Regionaal: Oprichting herstelacademie	De oprichting van de Herstelacademie is een initiatief vanuit het veld en ervaringsdeskundigen. De Herstelacademie bevordert herstel door middel van cursussen, trainingen en workshops voor en door ervaringsdeskundigen.	2018 en doorlopend

3. Ambitie 2 Hersteltraject op maat

Cliënten zijn zeer verschillend in hun woon- en ondersteuningsvragen, hun wensen, hun mogelijkheden en beperkingen. Het is daarom noodzakelijk dat er een hersteltraject wordt samengesteld dat precies past, dat precies op maat is. Het hersteltraject bestaat uit meerdere onderdelen, hetzij gelijktijdig, hetzij na elkaar.

Ambitie 2 bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- Duidelijke toegang
- Hersteltrajecten georganiseerd met zelfregie én trajectregie
- Voorrang voor sociale relaties, werk/dagbesteding en financiën in de ondersteuning

3.1 Duidelijke toegang

Doel van deze actielijn is dat kwetsbare burgers makkelijk de weg vinden naar zorg en ondersteuning.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Lokaal: zelfstandig wonende cliënten krijgen toegang via het wijkteam		
Training/opleiden Sociaal Wijkteamleden in GGZ-deskundigheid	De leden van de Sociaal Wijkteams zijn getraind in GGZ deskundigheid. Opleiden en trainen is een doorlopend proces waar jaarlijks een plan voor gemaakt wordt.	Afgerond en doorlopend
Wijkgerichte GGZ pilot (Centrum/Rozenprieel)	In deze pilot wordt de samenwerking in het netwerk vergroot en de 1e lijnszorg (zoals de huisarts) en 2e lijnszorg (de gespecialiseerde en geïndiceerde zorg) beter op elkaar aangesloten. Uit het omnibusonderzoek blijkt dat de naamsbekendheid van het Sociaal Wijkteam behoorlijk hoog is, maar een groot deel van de respondenten niet goed weet je terecht kunt bij het SWT. Dat vraagt nog meer aandacht in 2020, waarbij de focus niet alleen ligt op inwoners, maar vooral ook op samenwerkingspartners (verwijzers, waaronder huisartsen). Onderdeel hiervan is aanpassing van de website.	2020
Toegang tot Sociaal Wijkteam	Doel is zo laagdrempelig mogelijk de toegang tot de Wmo te organiseren. De invulling hiervan is nog in onderzoek.	2019-2020
Samengaan van Loket Haarlem en Sociale Wijkteams	Dit proces is geëffectueerd in 2017.	Afgerond
Regionaal: Een samengestelde toegang voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang		
Een samenwerkende toegang voor Beschermd	Na een onderzoeksfase is besloten om de beide toegangsroutes voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	Doorlopend

Wonen en Maatschappelijke Opvang	vooralsnog gescheiden te houden. De werkwijzen zijn nog te verschillend om de toegang te integreren. De samenwerking is sterk verbeterd door het uitwisselen van expertise en casuïstiek besprekingen.	
Expertisecentrum GGZ	De behoefte aan een expertisecentrum GGZ hangt samen met de doordecentralisatie en de ontwikkeling van de toegang tot de Wmo via het Sociaal Wijkteam en is nog niet opgestart. Voor complexe casuïstiek in de Maatschappelijke Opvang en OGGZ-keten worden zorgconferenties georganiseerd waar zo nodig GGZ-expertise wordt bijgehaald. Er bestaan korte lijnen tussen uitvoerende organisaties binnen de maatschappelijke opvang en gespecialiseerde GGZ. Waar nodig vindt laagdrempelige consultatie plaats.	Doorlopend
Aanvullende actielijnen en acties		
Lokaal: Beschikbaarheid van onafhankelijke clientondersteuning	Voor de WMO breed is een folder over cliëntondersteuning opgesteld. De gemeente Haarlem heeft een aanvraag ingediend voor extra middelen bij het ministerie van VWS ter versterking van cliëntondersteuning in het kader van het koplopertraject 2019-2021. In dit plan is expliciet aandacht gevraagd voor mensen die in de maatschappelijke opvang verblijven. De inzet van ervaringsdeskundigen is eveneens in dit plan opgenomen (aanvullend op de reeds bestaande inzet van ervaringsdeskundigen door ketenpartners).	2018 2019 -2021

3.2 Hersteltraject met zelfregie en trajectregie

Doel van de actielijn is dat iedere cliënt een traject op maat krijgt waardoor het zo zelfstandig wonen en participeren eerder mogelijk wordt. Belangrijke uitgangspunten zijn zelfregie vanuit de cliënt en trajectregie door een coördinerend professional.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Lokaal: Haarlem Project	De pilot is in 2018 gestart en eind 2018 afgerond. Het evaluatierapport is in 2019 aan het college van B&W aangeboden, inclusief een advies de pilot niet nader voort te zetten.	Afgerond
Regionaal/lokaal: Trajectbegeleiding voor alle cliënten van de maatschappelijke opvang	Met ingang van 1 juli 2018 is voor alle cliënten in de maatschappelijke opvang (met uitzondering van de economisch daklozen) via de inkoop trajectbegeleiding beschikbaar. Met ingang van 1 juni 2019 is HVO Querido gestart met een pilot voor anderhalf jaar met trajectbegeleiding aan economisch daklozen in Haarlem.	Doorlopend 2019 en 2020
Regionaal: Elke cliënt een hersteltraject op	Dit is verwerkt in de eisen voor de inkoop en gerealiseerd in 2018 in de inkoop van het arrangementenmodel. Dit traject	Afgerond, doorlopende

maat, met zelfregie en trajectregie	bestaat uit de ondersteuningsbehoefte op één of meerdere van in totaal negen resultaatgebieden: wonen, veiligheid (nachtelijk toezicht), persoonlijk functioneren, lichamelijke gezondheid, sociale relaties, financiën, dagbesteding, opvoeden & opgroeien en zingeving. De cliënt bepaalt samen met zijn begeleider persoonlijke doelen. Naast beschermd wonen is een nieuwe woonvariant toegevoegd: beschut wonen. De cliënt woont zelfstandig (betaalt zijn eigen huur) maar woont wel in de nabijheid van andere cliënten en begeleiding.	borging van arrangementen-model door middel van signalering, monitoring op resultaten.
Aanvullende acties		
Samenwerking met zorgverzekeraar en ggz	• Implementatie Werkwijze Medisch noodzakelijk verblijf • Samenwerkingstraject zorgverzekeraar en regiogemeenten om samenwerking Wmo, huisartsen en wijkteams en de GGZ te verbeteren • Wachttijden behandeling GGZ verkorten: ondersteunen samenwerkingstraject tussen GGZ-partners	2019 2019 en 2020 2019 en 2020

3.3 Voorrang voor sociale relaties, werk en geld in de ondersteuning

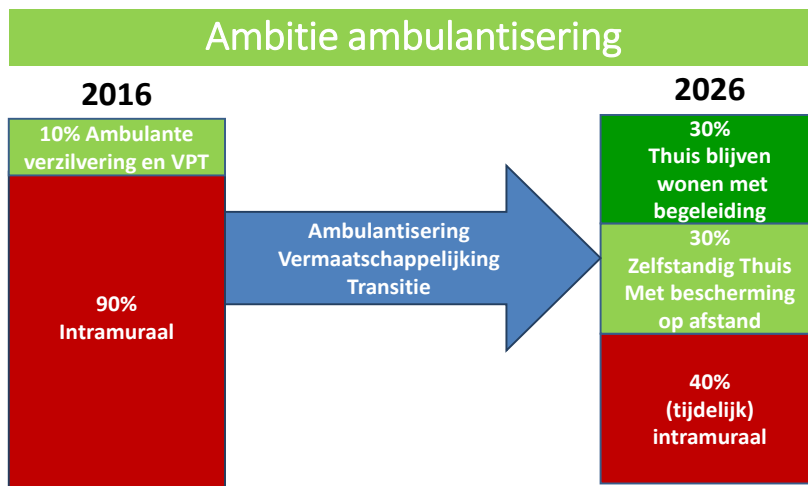
Vanuit het arrangementenmodel en de trajecten wordt op de drie leefgebieden sociale relaties, dagbesteding & werk en financiën extra ingezet.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Lokaal: Dagstructuur voor psychisch kwetsbare burgers		
Kanteling dagbesteding naar basisinfrastructuur	In 2018 zijn 16 aanbieders van recreatieve en arbeidsmatige dagbesteding gekanteld van een WMO-maatwerkvoorziening naar een vrij toegankelijk aanbod voor iedereen. Dagbesteding voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang cliënten was hier ook onderdeel van.	Afgerond
Concrete afspraken en samenwerking binnen sociaal domein tussen Participatiewet en dagbesteding Wmo	In 2018 is gestart met het project 'waardevol werk' waarbij cliënten met een GGZ achtergrond worden toe geleid naar werk.	Evaluatie en vervolg in 2020 -2021
Dagstructuur op maat voor cliënten beschermd wonen	In het arrangementenmodel is de maatwerkvoorziening dagbesteding voor cliënten beschermd wonen op maat mogelijk, waarbij tussen de 1 en 9 dagdelen per week geïndiceerd kunnen worden.	Afgerond
Lokaal: Werk, inkomen en schulden		
Medewerker Sociale	In 2017 is gestart met een pilot waarbij medewerkers van	Afgerond en

Zaken en Werkgelegenheid bij de Brede Centrale Toegang	Werk en Inkomen werkzaam zijn op locatie van de Brede Centrale Toegang. Uit de pilot blijkt dat het aanvragen van een uitkering en een briefadres sneller en soepeler verlopen. De medewerkers van Werk en Inkomen bekijken alle situaties individueel en maken een individuele beoordeling (maatwerk). Omdat de uitkomsten van de pilot positief waren, is de pilot in 2018 omgezet naar een structurele werkwijze. Daarnaast is er een stroomschema voor het aanvragen van een briefadres opgesteld en breed gedeeld in de keten. Hierdoor zijn lijnen korter geworden en weet men elkaar beter te vinden.	doorlopende monitoring
Knelpuntenanalyse financiën	In november 2019 is het project "Onder de Pannen" van start gegaan. In deze pilot worden economisch daklozen gehuisvest in een kamer bij een particulier. Als deze uitkeringsgerechtigd is, wordt maatwerk geboden en wordt de kostendelersnorm niet toegepast. Er is een pilot gestart om Budgetondersteuning op Maat (BOOM) aan te bieden aan cliënten Bescherm Wonen als alternatief voor bewindvoering.	Gestart op 1 november 2019 Evaluatie 2020
Procedure briefadres verbeteren	Er is een stroomschema voor het aanvragen van een briefadres opgesteld en breed gedeeld in de keten. Hiermee zijn de lijnen korter geworden en weet men elkaar beter te vinden.	Doorlopend monitoren
Regionaal: Versterken sociale relaties psychisch kwetsbare burgers	Netwerkversterkende methodieken zijn opgenomen in het programma van eisen voor het arrangementenmodel.	Doorlopende monitoring en sturing op resultaten arrangementenmodel
Regionaal: Dagstructuur voor psychisch kwetsbare burgers	Alle cliënten in de maatschappelijke opvang worden gemotiveerd richting dagbesteding of dagstructuur. Voor de Velsperpoort 2 is met ingang van 2018 verlenging van het verblijf (9-11 uur) inclusief dagbesteding (corveetaken) ingevoerd en het busvervoer naar de Wilhelmina afgeschaft.	Doorlopend
Aanvullende acties		
Regionaal: blijvende aandacht voor leefgebied financiën	Specifiek in de accountgesprekken monitoren of de aanbieders voldoende inzetten op het leefgebied financiën	Doorlopend

4. Zelfstandig thuis wonen versterkt

De derde ambitie behelst het versterken van het zelfstandig (gaan) wonen van een flink deel van de cliënten dat nu nog intramuraal verblijft. In het beleidskader is uitgegaan van een verschuiving van 50% van intramuraal naar extramuraal in tien jaar tijd (2017-2026). Daar waar nu 95% van de cliënten verblijft in diverse vormen van intramuraal wonen, kan en wil een substantieel deel de komende jaren zelfstandig wonen in een zelf gehuurde woning (thuis) met flexibele ondersteuning.

Om deze ambitie te bereiken zijn de volgende acties benoemd:

- Omklappen van zorgwoningen naar zelfstandige woningen
- Afbouwen van intramurale capaciteit
- Realiseren van meer zelfstandige woningen voor cliënten
- Realiseren van nieuwe woonvormen voor langdurig kwetsbare, te huisvesten cliënten (zoals Domus Plus, Skaeve Huse).

De doelstellingen die onder deze ambitie zijn geformuleerd waren ambitieus. De lat is destijds bewust hoog gelegd om verandering teweeg te brengen. Niettemin is er de afgelopen twee jaar minder voortgang geboekt dan verwacht. Al vrij snel na het vaststellen van het beleidskader Opvang, Wonen en Herstel bleek dat de doelstelling om al in 2017 te starten met de afbouw en ombouw van beschermd wonen voorzieningen te ambitieus was. Vanwege de lange wachtlijst beschermd wonen en daarmee behoefte aan beschermd wonen plekken, is de (deel)ambitie om intramurale zorgvoorzieningen al vanaf 2017 af te bouwen op verzoek van de Raad met twee jaar uitgesteld. Ook de andere doelstellingen vragen nu om een herijking omdat het minder snel gaat dan verwacht. Bij de verschillende onderdelen zal hierop in worden gegaan.

4.1 Omklappen zorgwoningen

Ongeveer een derde deel van de cliënten Beschermd Wonen dat intramuraal verblijft, woont al redelijk zelfstandig (in een eigen appartement) maar formeel 'intramuraal'. De ambitie is om de woning van deze cliënten op korte termijn 'op eigen naam' te laten zetten (omklappen). Dat wil zeggen dat ze de woning zelfstandig gaan huren van de corporaties. In het beleidskader is de ambitie opgenomen om 200 woningen om te klappen in 4 jaar tijd. Dit is niet haalbaar gebleken. Belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- Het omklappen heeft financiële consequenties voor de zorgaanbieders.
- Zorgaanbieders beraden zich op hun rol: zijn ze puur voor de zorg of hebben zij ook een rol als verhuurder?
- De vastgoedportefeuilles van kleinere zorgaanbieders zijn niet flexibel genoeg om scheiden van wonen en zorg te realiseren.
- Voor cliënten is het omklappen financieel minder aantrekkelijk.

- Het omklappen staat op gespannen voet met de wachtlijsten voor Beschermd Wonen: omklappen betekent immers afbouw van capaciteit.
- Het vraagt een andere insteek van de zorgprofessionals gericht op motivering van cliënten en het scheppen van goede randvoorwaarden.
- Het vraagt een andere rolopvatting van corporaties: van verhuur aan instellingen naar verhuur aan cliënten.

Met ingang van het arrangementenmodel is de variant “beschut wonen” geïntroduceerd. Bij beschut wonen, wonen cliënten zelfstandig, maar wel in de nabijheid van andere cliënten en een gezamenlijke ruimte al dan niet in een moederlocatie. Bij beschut wonen wordt het wooncomponent niet geïndiceerd zodat zorgaanbieders worden bewogen tot het scheiden van wonen en zorg. Omdat in 2019 en 2020 veel van de lopende indicaties aflopen, biedt dit de gelegenheid waar mogelijk deze om te zetten naar beschut wonen indicaties. Omdat de praktijk weerbarstiger is gebleken om de ambitie door te voeren, stellen wij de ambitie bij en verspreiden het aantal plekken die moeten worden omgeklapt over een langere tijdsperiode. Dit geeft ons de gelegenheid om samen met zorgaanbieders op zoek te gaan naar gedegen oplossingen voor de uitdagingen die het omklappen van woningen met zich meebrengt.

Bijgestelde ambitie Beschermd en beschut wonen capaciteit:

Ombouw 24 uren capaciteit	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Van BW naar zelfstandig wonen (omklappen)	-30	-40	-40	-30	-30	-30			-200
BW ombouw naar beschut wonen					-10	-10	-20	-20	-60

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Regionaal: Omklappen 50 woningen per jaar	Deze ambitie is in 2018 niet gehaald.	De nieuwe ambitie luidt het omklappen van in totaal 70 woningen in 2020. Monitoren van voortgang d.m.v. inzicht in woningaanbod en indicaties. Zie de Monitor voor de meest recente cijfers. (bijlage 2)
Aanvullende actielijnen en acties		
Regionaal: Instellen werkgroep	Deze werkgroep, bestaande uit zorgaanbieders, woningcorporaties en de regiogemeenten bespreekt knelpunten en realiseert oplossingen.	Doorlopend
Regionaal: Ombouw van beschermd wonen naar beschut wonen	Behalve het omklappen van beschermd wonen-plekken naar zelfstandig wonen, willen we de ombouw van beschermd wonen-plekken naar beschut wonen versnellen.	Deze beweging vindt vanaf 2023 plaats.

4.2 Afbouw intramurale capaciteit

De ambitie die in het Beleidskader is geformuleerd is de afbouw of ombouw van zo'n 200 plaatsen binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang in een periode van tien jaar. Deze ambitie is door de gemeenteraad in 2017 voor beschermd wonen on hold gezet vanwege de lange wachtlijsten bij beschermd wonen. Ook bij maatschappelijke opvang is geen afname van capaciteit gerealiseerd omdat de druk op de voorzieningen onverminderd hoog is.

Krimp van de intramurale plekken is geen doel op zich, maar een resultaat van een beter functionerend stelsel van zorg en ondersteuning voor kwetsbare burgers. Het doel is en blijft dat voor zoveel mogelijk mensen wordt gestreefd naar volwaardige participatie aan de samenleving door zo zelfstandig mogelijk wonen en functioneren. We houden daarom vast aan de ambitie voor afbouw van capaciteit, maar temporiseren deze in de tijd. Aan het eind van het hoofdstuk is een totaaloverzicht van de afbouw en de benodigde nieuwe voorzieningen opgenomen.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Regionaal en lokaal: Afbouw en ombouw intramurale voorzieningen		
Beschermd Wonen plekken in tien jaar tijd met 200 afbouwen	Deze ambitie is on hold gezet.	On hold
Verwerven Velserpoort	Met ingang van 2018 is het huurcontract met Velserpoort bekrachtigd.	Afgerond
Geleidelijk heralloceren van doelgroepen Wilhelminastraat en Velserpoort	Er zijn afspraken gemaakt om bij plaatsing van cliënten op Velserpoort of Wilhelmina meer rekening te houden met achterliggende problematiek en middelengebruik.	Doorlopend
Onderzoeken opties toekomst Spaarnesicht	Er is onderzoek gedaan naar de huisvestings- en begeleidingskosten van Spaarnesicht. Hieruit zijn geen beleidswijzigingen voortgekomen.	Afgerond
Longstay maatschappelijke opvang ombouwen naar beschermd wonenplekken	De maatschappelijke opvangvoorziening Longstay was in feite een beschermd wonenvoorziening. De voorziening is overgeheveld naar beschermd wonen met ingang van 2018.	Afgerond
Aanvullende actielijnen en acties		
Afbouw maatschappelijke opvang plekken	De druk op de maatschappelijke opvangvoorzieningen is onverminderd hoog. Afbouw van bedden is op korte termijn niet realistisch.	Monitoren

4.3 Realiseren van meer zelfstandige woningen voor cliënten

In het beleidskader en vervolgens in het uitvoeringsprogramma is aangegeven dat de beoogde extramuralisering voor cliënten beschermd wonen en maatschappelijke opvang jaarlijks extra passende zelfstandige woningen in de regio zou vergen. Het aantal benodigde extra woningen in de regio geraamd op 200 woningen voor de jaren 2017 en 2018, vervolgens 175 woningen voor de jaren 2019 en 2020, afnemend tot 145 woningen per jaar voor 2021 en 2022.

Het beschikbaar stellen van woningen blijft een knelpunt. Weliswaar is de Contingentenregeling opgehoogd en is in de Haarlemmermeer de Opstapregeling van kracht geworden, de vraag blijft groter dan het aanbod. Dit vraagstuk blijft dan ook de komende jaren de nodige aandacht vragen.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Lokaal: Meer zelfstandige woningen		
Zuid-Kennemerland		
Taskforce huisvesting bijzondere doelgroepen	In 2017 en 2018 heeft de Taskforce huisvesting bijzondere doelgroepen gemeente Haarlem intensief gezocht naar huisvestingsmogelijkheden die op korte termijn beschikbaar zouden kunnen komen: het gemeentelijk vastgoed, het zorgvastgoed en andere mogelijkheden zijn geïnventariseerd. Het eindrapport wordt als bijlage van deze rapportage aangeboden.	Eindrapportage Taskforce bijgevoegd als bijlage. Uitvoering doorlopend.
Contingentenregeling	Voor de contingentregeling 2019 stellen de corporaties een aantal van 100 woningen beschikbaar. In verband met de toename van het aantal economisch dakloze gezinnen is de norm met 15 opgehoogd. In totaal zijn er in 2019 85 contingentwoningen opgeleverd. De achterstand van 15 woningen wordt meegenomen naar 2020. In de prestatieafspraken met de corporaties is voor 2020 en 2021 het aantal beschikbaar te stellen woningen bepaald op 100 op jaarbasis.	Doorlopend
Alternatieve vormen van zelfstandig wonen (groepswonen, kamerbewoning)	In Haarlem en Heemstede zijn projecten gerealiseerd gericht op jongeren die zelfstandig leren wonen. Vanuit de corporaties zijn verschillende projecten met groepswonen in ontwikkeling (o.a. voor jongeren). In 2019 is gestart met een pilot Onder de Pannen, waarbij economisch daklozen een kamer kunnen huren bij een particulier.	Afgerond en doorlopend Realisatie in 2019/2020 Start pilot 1 november 2019
IJmond		
Kanswoningen	In de IJmond is de Kanswoningenregeling van kracht voor cliënten die uitstromen naar zelfstandig wonen met begeleiding. Op jaarbasis zijn hiervoor 70 woningen beschikbaar.	Doorlopend
Aanvullende actielijnen en acties		
Haarlemmermeer		
Opstapregeling	In Haarlemmermeer is in 2018 naar het voorbeeld van de Contingentenregeling de Opstapregeling opgestart waarbij	Doorlopend

	de corporatie op jaarbasis 65 woningen beschikbaar stelt voor de uitstroom uit maatschappelijke opvang, beschermd wonen en andere instellingen.	
Regionaal		
Pact voor uitstroom	In het kader van de regionale woonzorgagenda is een PACT opgesteld met als doel om de match van sociale huurwoningen met bijzondere doelgroepen te verbeteren. Gemeentebesturen van de subregio's Zuid-Kennemerland en IJmond, de in die regio's actieve woningcorporaties en aanbieders van begeleiding en welzijn, willen met dat PACT gezamenlijk onderschrijven dat de matching van woningen met potentiële huurders die afkomstig zijn uit onder meer instellingen voor MO en BW moet worden verbeterd. Doel daarvan is de kans verhogen op een duurzaam zelfstandig wonen in een omgeving waar de leefbaarheid goed blijft.	2019-2021

4.4 Realiseren van nieuwe woonvormen

Bestaande voorzieningen van maatschappelijke opvang en beschermd wonen bieden voor een relatief kleine groep bewoners geen passende woonomgeving. De gevraagde woonomstandigheden en begeleiding vergen nieuwe gespecialiseerde woonvormen: Skaeve Huse respectievelijk Domus (Plus). Het gaat hier om mensen die bekend zijn met multi-problematiek en hierdoor blijvend niet in staat zullen zijn min of meer zelfstandig te functioneren in een reguliere woonomgeving.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Regionaal/lokaal: Speciale woonvormen en voorzieningen in de regio		
Skaeve Huse	Afspraak met de regio is gemaakt dat vier projecten met elk maximaal 6 bewoners worden gerealiseerd. Haarlem heeft beleidsvisie en uitgangspunten vastgesteld. Velsen heeft een locatie, start bouw in 2019	Vervolg Domus en Skaeve Huse voor zomerreces in Commissie Ontwikkeling
Domus plus	Haarlem heeft beleidsvisie en uitgangspunten vastgesteld. De criteria voor de locatie zijn in de zomer 2019 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Er is een perceel aangekocht dat mogelijk als locatie voor Domus Plus kan dienen. Regionaal wordt een scan gemaakt voor de potentiële vestiging van een Domus plus.	2019 en verder afhankelijk van besluitvorming.
Aanvullende actielijnen en acties		
Regionaal: Realisatie van		

tussenvoorziening jongeren		
Ontwikkelen tussenvoorziening Kruisweg Haarlem	Er wordt een extra uitstroomvoorziening gerealiseerd voor jongeren onder de naam Perron 18. Middels kamerverhuur met 16 kamers kan met het project Perron 18 de uitstroom uit de jongerenopvang (22 plekken) versneld worden. Daarnaast zal een project in Schalkwijk gerealiseerd worden voor jongeren rond de 18 jaar. Deze nieuwe locatie biedt in totaal 12 plekken, waarvan 8 plekken voor jongeren tussen 12 en 18 jaar en 4 plekken voor jongeren boven de 18 jaar.	Medio 2020 2020

4.5 Samenvatting: bijgestelde ambities zelfstandig thuiswonen versterkt

De ambities in het beleidskader Opvang, wonen en herstel zijn hoog en de opgaven groot. En alhoewel we na twee jaar niet alle doelstellingen zijn behaald, stemmen de ontwikkelingen positief. We houden daarom vast aan de gestelde ambities, maar temporiseren ze omdat meer tijd nodig is om ze te realiseren. Om meer resultaten te boeken in het streven naar ambulantisering en daarmee krimp van het intramurale aanbod is meer tijd nodig, en we moeten kleinere stapjes maken om deze ambitie waar te maken.

Een belangrijk verschil met de aannames en cijfers vastgesteld in 2016 is dat we er toen van uitgingen dat het totaal aantal cliënten en daarmee plekken niet zou groeien. We zien echter dat de vraag naar maatschappelijke opvang niet afneemt. De wachtlijst voor beschermd wonen is niet gedaald en de vraag naar beschut wonen neemt zelfs licht toe. Waar we in 2016 een kleine 900 cliënten in een opvang of beschermd wonen voorziening verbleven, denken wij dat het nu om ruim 1000 cliënten gaat die opvang, beschermd wonen of beschut wonen voorzieningen nodig hebben.

Ondanks dat het aantal cliënten groeit, verwachten we nog steeds een verschuiving van 50% van intramuraal naar extramuraal. Nauwkeuriger geformuleerd: We verwachten een verschuiving van 24 uren voorzieningen naar verschillende vormen van beschut wonen.

Als we alle ontwikkelingen en bijstellingen van de voorgaande paragrafen bij elkaar brengen ontstaat het volgende beeld. De doelstelling voor ambulantisering is verschoven van 40% intramuraal, 30% beschut wonen en 30% zelfstandig thuis naar 40% intramuraal, 40% beschut wonen en 20 % zelfstandig thuis.

Wetende dat er zoveel omstandigheden zijn die kunnen veranderen, willen we toch de opgave zo goed mogelijk in beeld brengen. Dat brengt ons tot de volgende cijfers.

Afname 24 uren capaciteit	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Van BW naar zelfstandig of beschut wonen (omklappen)	-30	-40	-40	-30	-30	-30			-200
BW ombouw naar beschut wonen (ook omklappen)					-10	-10	-20	-20	-60
MO-afbouw (oggz)		-6	-6	-6	-6	-10	-10	-5	-49
MO tussenvoorziening naar beschut wonen			-13	-11					-24
Totaal afname									-333
Toename 24-uurs capaciteit									
Woningen specifieke niet-moeilijke 'groep		6	24	6	6	6			48
Andere doelgroepen, o.a. ex-gedetineerden, Domus, Skaeve Huse		6		6		6		6	24
Totaal toename									72
Toename beschut wonen (excl. omklappen, inclusief BW ombouw naar beschut wonen)									
Beschut wonen	10	20	10	20	10	20	10	20	120

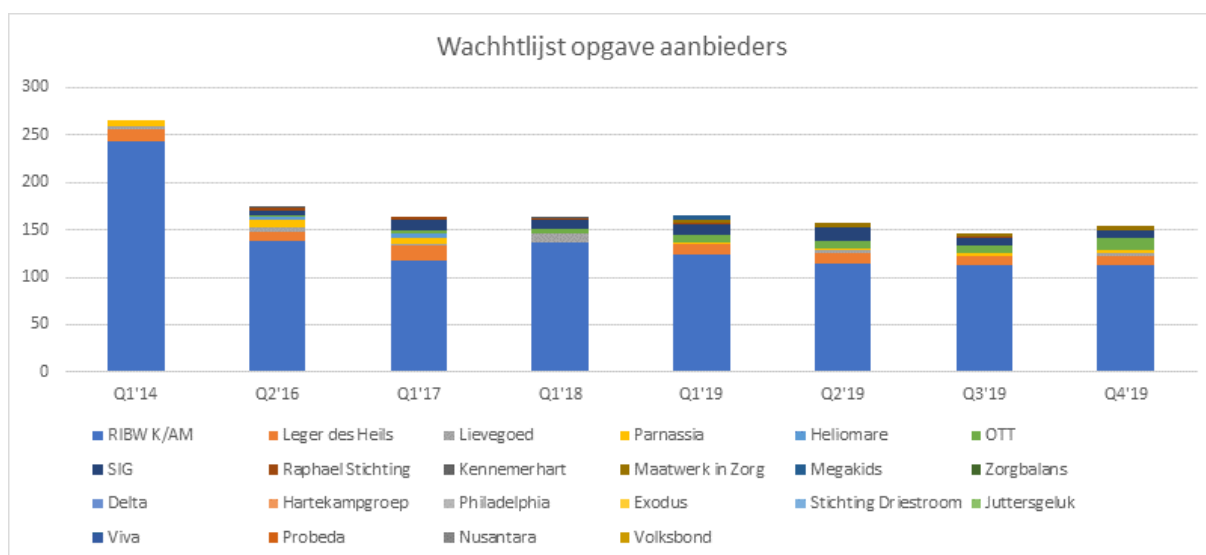
De verschuiving van intramuraal naar extramuraal betekent dat extra woningen (dus buiten huidige woningen/complexen voor huidige doelgroep) nodig zijn. De geschatte behoefte is in onderstaande tabel opgenomen.

Benodigde woningen voor zelfstandig wonen (incl. beschut wonen)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Ten behoeve van uitstroom BW	25	25	25	25	25	25	25	25	200
Ten behoeve van BW nieuw	25	25	25	25	25	25	25	25	200
Ten behoeven van uitstroom MO	150	150	150	150	125	125	100	100	1050
Totaal	200	200	200	200	175	175	150	150	1450

We realiseren ons dat deze opgave grote knelpunten kent. De komende jaren tot 2022 kunnen we weinig resultaten verwachten van de (regionale) ontwikkelzones en blijft het aantal sociale huurwoningen min of meer gelijk. De eerste jaren zullen de bijzondere doelgroepen aangewezen zijn op de woningen die gereserveerd worden binnen de bestaande voorraad en zouden gerealiseerd moeten worden middels kleinschalige projecten en het omklappen van intramurale woonruimte.

4.6 Nieuwe actielijn: Aanpak wachtlijsten en wachttijden beschermd wonen

Vraag en aanbod van beschermende woonvormen is niet in evenwicht. De wachtlijst beschermd wonen is sinds 2016 eerst sterk afgenomen als gevolg van de administratieve opschoning. In 2016 en 2017 is de wachtlijst niet verder afgenomen en schommelde rond de 150 wachtenden. Ondanks verschillende interventies om de wachtlijst verder omlaag te brengen zien we in 2018 weer een lichte stijging die zich doorzet in 2019. Hieronder is de wachtlijst in beeld gebracht.

Dit noopt tot het instellen van een aanvullende actielijn waarbij de ambitie is een structurele afname van het aantal cliënten op de wachtlijst te realiseren door:

- Wachtlijstonderzoek bij de aanbieders (waaronder inventarisatie mogelijkheden voor lichtere begeleiding en inzicht in cliënten die naar de WLZ overgaan)
- Onderzoek naar verscherpen van criteria voor beschut en beschermd wonen
- Onderzoek naar voordelen van een centrale wachtlijst in combinatie met een instroomtafel
- Realiseren van nieuwe beschut wonen plekken
- Vergroten uitstroom
- Vergroten van de samenwerking met de GGZ inzake de uitstroom uit GGZ

Aanvullende Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Regionaal: aanpak wachtlijsten BW	In 2019 is gewerkt aan verbeterd inzicht in de wachtlijsten BW vanuit de gemeente. Er is onderzoek naar de wachtlijst bij de RIBW gedaan en er is geparticipeerd in landelijk traject	2019 en 2020

	wachlijsten BW. In 2020 wordt de regionale aanpak verder geconcretiseerd.	
--	---	--

5. Registratie en monitoring

Alle projecten in het uitvoeringsprogramma Opvang, Wonen en Herstel moeten bijdragen aan de hoofdpoging: “Voor alle cliënten willen we werken aan zo gewoon mogelijk wonen met herstelondersteuning gericht op inclusie, volwaardig burgerschap, participatie, zelfredzaamheid en informele steun in de lokale omgeving”.

Om te weten in hoeverre we deze opgave bereiken is het belangrijk om inzicht te krijgen (en te houden) in de doelgroep van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Hiervoor is de informatievoorziening en monitoring essentieel.

Actielijn en acties	Stand van zaken	Vervolg
Lokaal: Inzicht vergroten in registratie en monitoring	Voor monitoring van processen binnen de OGGZ keten, is de veldregisseur OGGZ aangesteld. Binnen de maatschappelijke opvangketen kan Cliëntennet gebruikt worden voor gezamenlijke registratie. De GGD onderzoekt momenteel of het huidige systeem Cliëntennet vervangen kan worden, waarbij ook rekening gehouden wordt met registratielast en toekomstige indicatoren. Aan de hand van de aanbevelingen van bureau EAF is een ontwikkeltraject gestart voor het versterken van de sturing en programmering, met als doel om betere stuurinformatie te ontwikkelen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In maart 2020 is het rapport Versterking sturing en programmering vastgesteld (en in de raad besproken, 20 mei 2020). In dit rapport staat een nieuwe set van instrumenten om te kunnen sturen op beschikbare data. Tegelijkertijd is advies gegeven over het verder door-ontwikkelen van de beschikbare data en het verbeteren van de kwaliteit om betere informatie te kunnen genereren en hierop te kunnen sturen.	Doorlopend 2019-2020 2020

6. Financiën

6.1 Regionaal Budget maatschappelijke opvang en beschermd wonen

De gemeente Haarlem organiseert als centrumgemeente de maatschappelijke opvang en beschermd wonen voor de regio Haarlemmermeer, IJmond en Zuid Kennemerland. Voor het uitvoeren van deze taken ontvangt de gemeente Haarlem een decentralisatie uitkering maatschappelijke opvang en een integrale uitkering beschermd wonen. De regiogemeenten hebben een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om het voorkomen van dakloosheid en de opvang van economisch daklozen. De lokale uitgaven aan de opvang van economisch daklozen is in deze paragraaf niet meegenomen.

Binnen de regionale begroting maatschappelijke opvang wordt uitgegaan van het budget vanuit de decentralisatie uitkering. Al jaren zijn de uitgaven hoger. Dit verschil wordt, zoals afgesproken in het portefeuillehoudersoverleg sociaal domein, vanuit het regionaal budget van beschermd wonen gedekt. In 2018 heeft de regio 7,6 mln. Ontvangen voor maatschappelijke opvang via de decentralisatie uitkering van het rijk. De uitgaven voor de maatschappelijke opvang waren 9,1 mln. Het tekort op de decentralisatie uitkering was bijna 1.5 mln. Deze overschrijding is deels gedekt uit de reserve Regionaal kompas (0,5 mln.). Het resterende tekort (1 mln.) is gedekt uit het budget van Beschermd Wonen. In 2019 zijn de uitgaven voor de maatschappelijke opvang in de regio verder toegenomen naar 10,6 mln. De kosten voor beschermd wonen zijn in 2019 ten opzichte van 2018 iets gedaald. Het tekort van 3mln. is in 2019 gedekt uit het budget Beschermd wonen.

De stijging voor de maatschappelijk opvang in de regio wordt onder andere veroorzaakt door:

- Stijgende kosten door alternatieve opvang:
De vraag naar maatschappelijke opvang is in de regio al langere tijd groter dan de bestaande capaciteit aankan. Voor gezinnen, vrouwen met kinderen, jongeren en andere zeer kwetsbare personen wordt te allen tijde noodopvang aangeboden bij commerciële aanbieders (hotels, vakantieparken). De kosten voor alternatieve opvang voor de regionale opvangtaak zijn in 2019 bijna €250.000 hoger dan in 2018.
- De extra kosten voor het veldwerk op Schiphol:
Er is een effectieve aanpak ontwikkeld om mensen met verward gedrag op Schiphol zo snel mogelijk door te leiden naar de juiste ondersteuning. Dit kan binnen onze regio zijn, maar eveneens worden mensen buiten de regio toe geleid naar passende zorg en ondersteuning. Door een toename van de sociale problematiek op Schiphol zijn de kosten voor de aanpak van deze problematiek gestegen. Voor 2019 en 2020 is afgesproken om incidenteel €200.000 extra te dekken uit het regionale budget van de maatschappelijke opvang
- De indexatie op de subsidie/inkoopafspraken
Hoewel de decentralisatie uitkering niet wordt geïndexeerd door het rijk, worden de tarieven volgens het aanbestedingsdocument jaarlijks wel geïndexeerd. Voor 2019 ging dit om een percentage van 1.65%. In 2019 is voor het eerst besloten om ook de subsidies met een vergelijkbaar percentage te indexeren.
- Een kostenstijging bij de trajecten in de maatschappelijke opvang door de aanbesteding (start nieuwe inkoopperiode MO/BW m.i.v.1-7-2018).

De trajecten in de maatschappelijke opvang worden niet meer bekostigd via subsidie maar via inkoop. Door de overgang van subsidie naar aanbesteding zijn een aantal facturen uit 2018 ten laste gekomen van 2019. Hiernaast is de inkoop financiering een open einderegeling. De kosten voor 2019 zijn hierdoor met 3.5 ton gestegen.

Verwachting 2020

De verwachting is dat het tekort voor de maatschappelijke opvang in 2020 ook 3 mln. is.

6.2 (Landelijke) ontwikkelingen vanaf 2021 en de verwachte consequenties voor het budget MO en BW

- Rijk en gemeenten hebben afgesproken in tien jaar tijd tot een gefaseerde invoering van het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen te komen en ook de doordecentralisatie op dit onderdeel in die tijd voor elkaar te krijgen. Dat betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten. Wat de financiële consequenties hiervan zijn is nog onduidelijk.
- Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten.
- De doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang wordt 4 jaar uitgesteld, de gemeente Haarlem blijft in ieder geval tot 2025 verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang. Doordat de maatschappelijke opvang niet wordt doorgedecentraliseerd en beschermd wonen wel, kan het tekort van de maatschappelijke opvang vanaf 2022 niet meer (volledig) gedekt worden uit het budget beschermd wonen. De gemeente Haarlem staat hiermee voor de uitdaging om de uitgaven voor de maatschappelijke opvang de komende jaren naar beneden bij te stellen, zodat het tekort zoveel mogelijk wordt ingelopen.
- Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft in overleg met gemeenten besloten om het hele gemeentefonds te herijken. Voor het gehele sociale domein voert AEF in opdracht van het Rijk deze herijking uit. Dit project loopt van maart 2019 tot begin 2020. Dit traject is met een jaar uitgesteld.
- De Wet langdurige zorg (Wlz) staat vanaf 2021 open voor ggz-cliënten met een blijvende behoefte aan intensieve zorg. Per 1 januari 2021 gaat een deel van de beschermd wonen cliënten de overstap maken van Wmo/beschermd naar de WLZ. De gemeente ontvangt met ingang van deze datum een korting op het budget beschermd wonen. De verwachting is dat er vanaf 2021 minder ruimte zit in het budget van beschermd wonen door de uitname uit het gemeentelijk budget voor de WLZ. Deze verwachte afname wordt veroorzaakt door het verschil tussen de uitname van het rijk per uitgestroomde cliënt en de werkelijke kosten die de gemeente Haarlem maakt voor deze cliënt. Met de VNG is afgesproken om op drie momenten te bezien of de realisatiecijfers afwijken van de bijbehorende ramingen en of de macrobedragen dus bijgesteld moeten worden. Het eerste moment vindt eind 2020 plaats. Het tweede en derde moment respectievelijk mei 2021 en mei 2022. Bij deze laatste twee momenten vindt ook de financiële verwerking plaats.

7. Toekomst en vervolg beleidskader Opvang, Wonen en Herstel

In deze voortgangsrapportage gaven we een overzicht van de acties die zijn ingezet vanuit het uitvoeringsprogramma Opvang, Wonen en Herstel. Waar nodig zijn ambities bijgesteld en nieuwe doelen en opgaven geformuleerd.

De komende jaren vinden een aantal landelijke ontwikkelingen plaats die van grote invloed zullen zijn op de manier waarop we beschermd wonen en maatschappelijke opvang lokaal en in de regio organiseren. Concreet verwachten we vanuit het Rijk nieuwe maatregelen en richtlijnen met betrekking tot:

- De doordecentralisaties Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
- De overgang van een deel van de doelgroep WMO naar de Wet Langdurige Zorg (WLZ)
- Een nieuw verdeelmodel Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen en de overgangstermijn

Voor het opstellen van een nieuw beleidskader is het van groot belang om meer duidelijkheid te hebben over de verwachte landelijke ontwikkelingen. De komende periode blijven we inzetten op de uitvoer van eerder geformuleerde en bijgestelde ambities. Hierover voeren we doorlopend gesprekken met de regio en aanbieders en spelen we waar nodig in op landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen.

1. Algemene gegevens Maatschappelijke Opvang

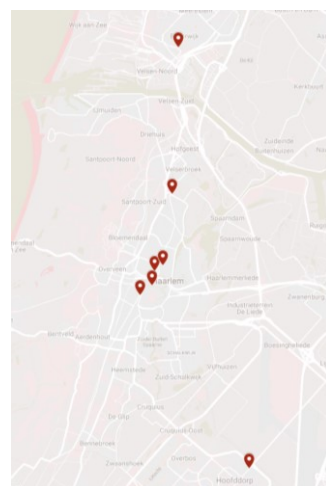

Kerntaak van de maatschappelijke opvang is het bieden van tijdelijk verblijf aan daklozen. Haarlem is centrumgemeente, en verzorgt voor de regio Zuid-Kennemerland, Haarlemmermeer en IJmond de opvang van daklozen met OGGZ-problematiek. De opvang van economisch daklozen valt onder de verantwoordelijkheid van de regiogemeenten. Het uitgangspunt is dat er in principe geen mensen tegen hun wil op straat slapen. In dit hoofdstuk brengen we vooral de algemene gegevens in beeld zoals, hoeveel opvangplekken zijn er, wat is de doelgroep,

en sluit de vraag aan bij het aanbod. Voor dit hoofdstuk worden met name de gegevens gebruikt van het jaarverslag van de GGD. Deze cijfers worden jaarlijks geüpdatet.

1.1 Aantal plekken Maatschappelijke Opvang

Voor de maatschappelijke opvang is de toegang tot de maatschappelijke opvang belegd bij de Brede Centrale Toegang. Deze wordt uitgevoerd door de GGD Kennemerland. De Brede Centrale Toegang werkt voor de hele regio. Op basis van de intake wordt de meest passende plek voor de cliënt gezocht. In de regio zijn verschillende opvangmogelijkheden voor alleenstaande daklozen, dakloze gezinnen en voor zwerfjongeren. Lokaal bieden we ook opvang aan de economisch daklozen.

1.1.1 Aantal plekken Maatschappelijke Opvang

Op de kaart is te zien waar de maatschappelijke opvangvoorzieningen zich bevinden. In de tabel hieronder is terug te vinden hoeveel plekken we beschikbaar hebben in onze regio.

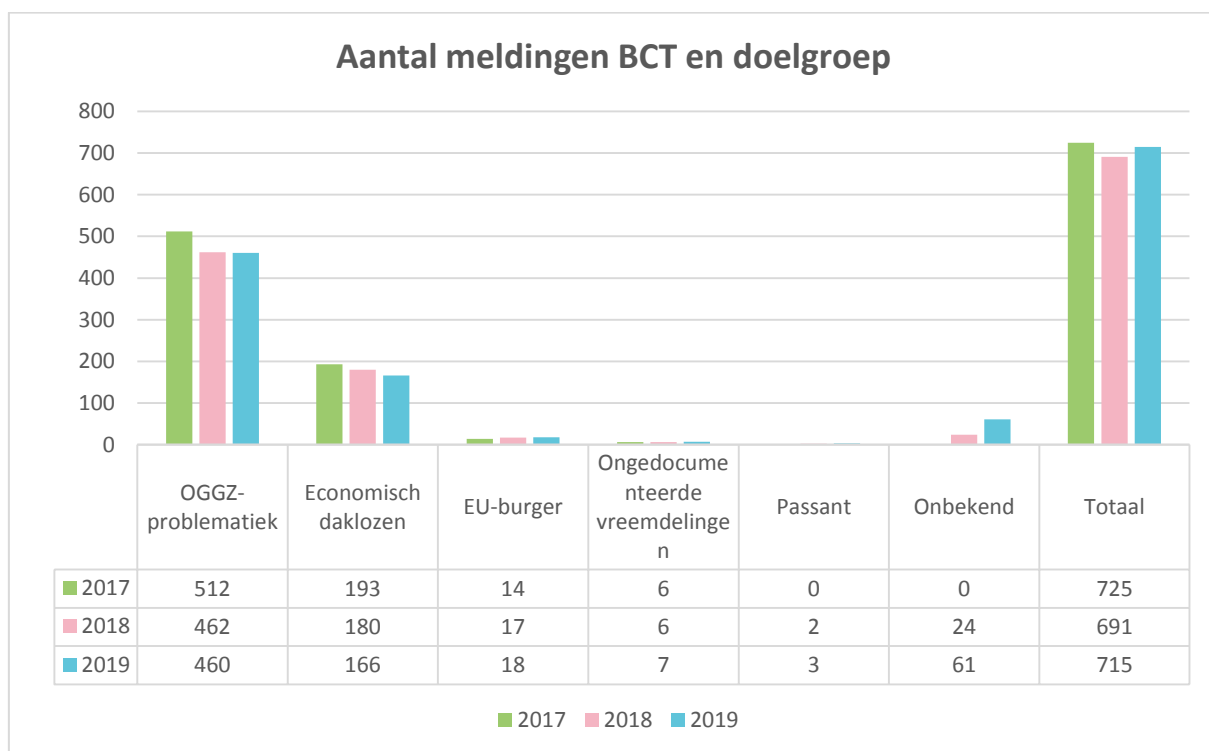
In de periode van 19 november 2018 tot 1 april 2020 is vanwege de winterperiode tijdelijk extra opvangcapaciteit beschikbaar. Het gaat om een uitbreiding van 16 bedden in de opvang aan de Wilhelminastraat (8 bedden) en Velservoort (8 bedden).

Locaties		2019/2020 (+Winteropvang)
Wilhelmina (OGGZ alleenstaanden)		30 (+8)
Velservoort (OGGZ)		42 (+8)
Velservoort (economisch daklozen)		5
Velservoort (economisch daklozen gezinnen)		21

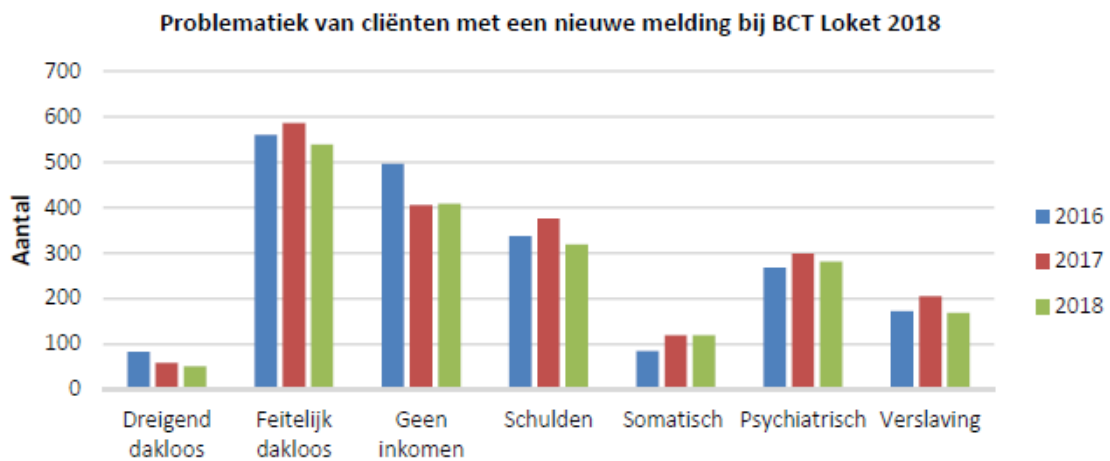
Transvaal (ziekenboeg)	3
Haarlemmermeer (OGGZ-gezinnen)	29
Kennemerhof Beverwijk (OGGZ alleenstaanden)	11
Frans Hals (tussenvoorziening)	14
Spaarnezicht (jongeren)	22
Totaal	177 (+16)

1.1.2 Het aantal meldingen bij de Brede Centrale Toegang

De Brede Centrale Toegang (BCT) geeft advies, informatie en hulp aan dak- en thuislozen. De BCT houdt het aantal meldingen/ vragen bij per doelgroep (OGGZ problematiek, economische daklozen, EU-burgers, ongedocumenteerde vreemdelingen, passant en onbekend). Het gaat hierbij om het aantal meldingen, deze personen zie niet allemaal dakloos. Binnen deze doelgroep zijn ook personen die bijvoorbeeld dreigend dakloos zijn of wel een slaapplek hebben maar steeds wisselen van onderdak (thuislozen). In onderstaande tabel is het aantal meldingen terug te vinden per doelgroep.

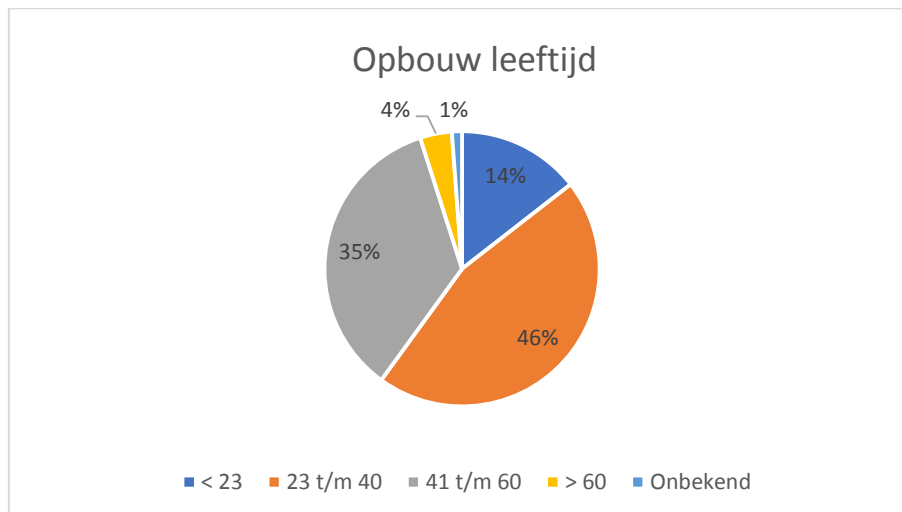

Bij de triage aan het BCT loket van de 691 nieuwe meldingen in 2018 kwam de volgende problematiek aan het licht:

1.1.3. Het aantal meldingen opgesplitst naar leeftijdscategorie

Ook houdt de BCT bij wat de leeftijd is van de personen die zich melden bij de BCT. In onderstaande grafiek is te zien dat de meeste meldingen komen uit de leeftijdscategorie 23 t/m 40 jaar.

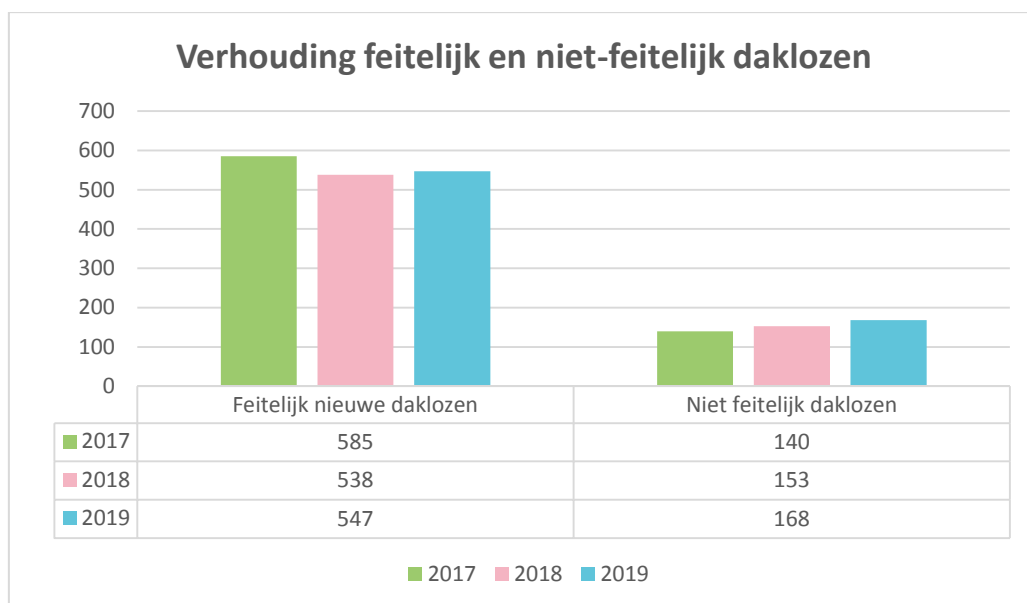
1.1.4 Feitelijk daklozen

In 2017 waren er 725 meldingen, waarvan het in 585 gevallen (= 81%) ging om feitelijk dakloosheid. In 2017 zijn er 494 personen van de feitelijk daklozen opgevangen in de verschillende MO-voorzieningen, 300 mensen (= 60%) maken gebruik van de nachtopvang (Wilhelmina of Velsperpoort).

In 2018 waren er 691 meldingen waarvan het in 538 gevallen (= 78%) ging om feitelijk dakloosheid. In 2018 zijn er in totaal 450 personen van de feitelijk daklozen opgevangen waarvan 271 mensen (= 60%) gebruik maakte van de nachtopvang (Wilhelmina of Velsperpoort).

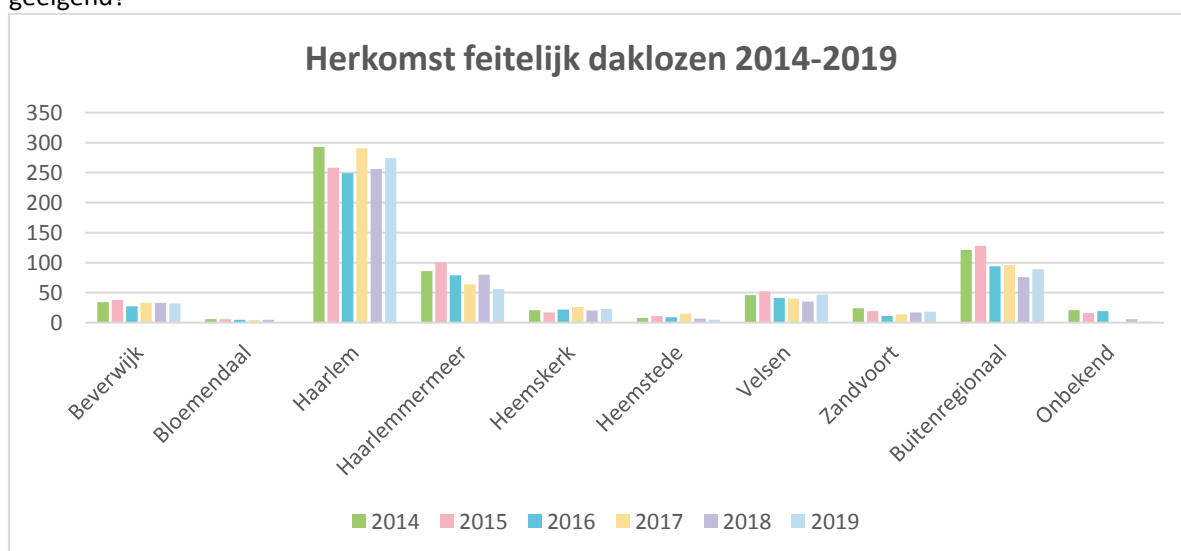
Het aantal zich bij BCT aanmeldende feitelijk daklozen steeg in 2019 met 1,7% tot 547 meldingen. Het aantal niet-feitelijk daklozen steeg met 9,8% tot 168 meldingen. In 2019 was het percentage nieuwe cliënten aan het BCT Lokaal met zware problematiek, met name ernstige psychiatrische stoornissen in combinatie met andere problemen nog steeds groot. Deze cliënten vragen intensievere begeleiding en zorg vanuit het BCT Lokaal en doen een groot beroep op de beschikbare capaciteit. Deze toename in zware psychiatrische problematiek is mogelijk een gevolg van

sluitingen van GGZ instellingen en minder opname en opvangcapaciteit binnen de psychiatrie.

1.1.5 Herkomst feitelijk daklozen per gemeente

Onderstaande grafiek laat zien wat de verhouding in de regio is van het aantal feitelijk daklozen en de gemeente van herkomst in het jaar 2019. Bijna de helft van de feitelijk daklozen komt uit Haarlem. Dit komt onder andere doordat grootstedelijkheid een aanzuigende werking heeft. Ook blijft het aandeel van daklozen van buiten de regio hoog: 16%. Dit heeft zonder meer te maken met het feit dat Schiphol binnen de regio ligt. Dit legt een extra druk op de BCT om een juist besluit te nemen over het meest passende perspectief: is er recht op opvang en zo ja welke regio is geëigend?

1.1.6. Aantal trajecten in de maatschappelijke opvang

Om een snelle uitstroom te bereiken worden er trajecten ingezet. Beleidsdoel is dat alle cliënten een hersteltraject op maat krijgen. In onderstaande tabel is te zien dat er iets meer individuele trajecten zijn dan plekken in de opvang. Dit kan te maken hebben met de doorstroom.

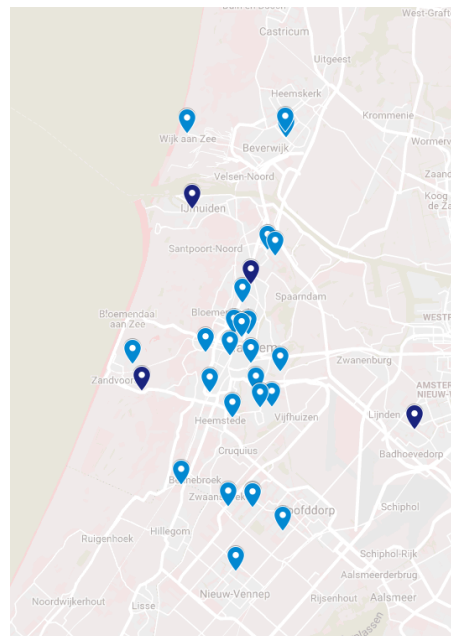
Aanbieder:		Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019
HVO-Querido	Trajectbegeleiding individueel	96	94	101	96
	Trajectbegeleiding Economisch daklozen gezin	20	18	21	23
<u>Totaal HVO-Querido</u>		<u>116</u>	<u>112</u>	<u>122</u>	<u>119</u>
RIBW KAM	Trajectbegeleiding individueel	29	32	29	31
	Trajectbegeleiding individueel en gezin	35	39	33	30
<u>Totaal RIBW KAM</u>		<u>64</u>	<u>71</u>	<u>62</u>	<u>61</u>
Eindtotaal		180	183	184	180

2. Algemene gegevens Beschermd Wonen

Beschermd Wonen is groepswonen in de accommodatie van een instelling, waarbij de instelling de huur betaalt. De accommodatie biedt een veilige en afgeschermd woon- en leefomgeving voor cliënten die door psychische of psychosociale problemen niet in staat zijn zelfstandig te leven.

Een cliënt komt in aanmerking voor ondersteuning op basis van het arrangementenmodel en niet voor ondersteuning op basis van een Wmo ambulante maatwerkvoorziening als het voor een cliënt in het licht van zijn/haar ondersteuningsbehoefte noodzakelijk is om in een 24-uurs voorziening, dan wel in de nabijheid van andere cliënten te wonen.

Gemeente Haarlem wil de beweging van ambulantisering stimuleren. In plaats van de klassieke intramurale woonvoorzieningen wil de gemeente Haarlem nieuwe (verschillende) vormen van een beschermende woonomgeving stimuleren. Sinds 1 juli 2018 is onderscheid gemaakt tussen beschermd wonen (zorgaanbieder ontvangt vergoeding voor de woonlasten) en beschut wonen (cliënt betaalt zelf de huur).

2.1 Aantal plekken Beschermd Wonen

De kaart hierboven laat zien waar de BW-voorzieningen zich in de regio bevinden. Voor Beschermd Wonen is geen vast volume gecontracteerd. Het aantal plekken kan hierdoor fluctueren. In 2019 waren er om en nabij de 640 plekken voor Beschermd Wonen.

	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019
Aantal gefactureerde plekken	643	637	643	644

Vanaf 1 januari 2019 wordt per zorgaanbieder een uitvraag gedaan naar het aantal cliënten per locatie opgesplitst naar beschermd wonen, beschut wonen of een Zorg Zwaarte Pakket. Hiermee wordt inzicht verkregen in het aantal beschermd en beschut wonen plekken en de beweging van het scheiden van wonen en zorg zichtbaar gemaakt. De kwartaalrapportage wordt een maand na afloop van het kwartaal ingeleverd. Hierna kan het eerste overzicht worden samengesteld.

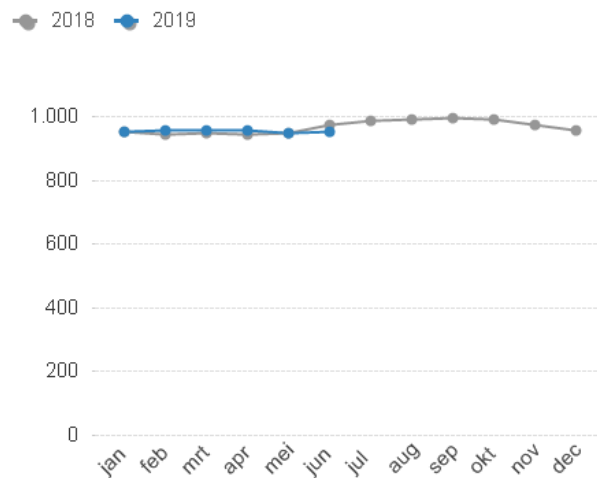
Aantal plekken aan de hand van kwartaalrapportages zorgaanbieders

	Q1	Q2
Aantal beschermd wonen plekken en ZZP-en	632,4	628,7
Aantal beschut wonen plekken	26,3	37,1
Totaal aantal plekken	658,7	665,8
Deel beschut wonen	4%	6%

2.2 Aantal cliënten beschermd wonen

2.2.1 Aantal cliënten

Eind Q1 2019 waren er 957 unieke cliënten met een lopende indicatie. Eind Q2 zijn dit er 953.

2.2.2 Aantal mensen op de wachtlijst Beschermd Wonen

Al voorafgaand aan de decentralisatie in 2015 bleek er meer vraag te zijn naar beschermd wonen plekken dan er plekken beschikbaar waren. Hierdoor is wachtlijst ontstaan voor mensen die in aanmerking komen voor beschermd wonen plaatsen. De wachtlijst stijgt nog steeds licht. De inwoners die op de wachtlijst staan ontvangen overbruggingszorg van de betreffende aanbieder. Er is sprake van een overschot op het budget van Beschermd wonen. Echter is het budget ontoereikend als alle mensen van de wachtlijst een beschermd wonen plek zouden hebben.